

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izšla vsak četrti in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge evropske države 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udeležba "Kotliškega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroska cesta šte. 3. — Za interese se plačuje od enostopne petivirste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku "Male narodne" stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petivirsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Pogreb cesarja Franca Jožefa I.

Cesarja Frančiška Jožefa I. so v četrtek, dne 30. novembra, položili k večnemu počitku. Bilo je to slovo, kakoršnega cesarski Dunaj še ni videl. Ljubljenci narodovali ga je spremljala na njegovi poslednji poti, za katero Avstrijo države, katere se proti nam vojskujejo, lahko zavida. In ob tem mrtvaškem sprejmu velikega Frančiška Jožefa I. je vsakdo čutil: zemski ostanki njegovi so šli od nas, njegova dela pa ostanejo in širijo dalje svoj blagoslov nad državo. Zapuščajo močno državo, cesarsko hišo, ki je vkoreninjena globoko v srcih narodov, zapuščajo ob svoji smrti isto poslednjo voljo, kakor je bila njegova prva volja: Združeni avstrijski narodi tvorijo močno Avstrijo! Cesar Franc Jožef I. ni deloval samo za preteklost, on je tako ustvaril državi tudi trdno bodočnost. Tudi slovenski narod je bil zastopan pri pogrebu cesarja Frančiška Jožefa I. po svojih državnih poslancih in številnih odposlanstvih, doma pa je molil narod za ljubljenega cesarja, vsa domovina je bila odeta v neizrečeno žalost. In tudi ta dan kakor vsikdar je puhtela molitev našega naroda k prestolu Vsemogočnega: Bog obvari, Bog ohrani Avstrijo!

V dvorni kapeli je dvorni župnik dr. Seydl ob dveh popoldne ob asistenci velikega števila duhovnikov cesarjevo truplo blagoslovil, nakar so ga zanesli na mrtvaški voz in prepeljali v cerkev sv. Stefana, kjer ga je pričakovala cesarska dvojica z malim prestolonaslednikom in člani cesarske hiše, tuji vladarji, razni zastopniki, dostojanstveniki in poslanci. Kardinal knez nadškof dr. Piffli je truplo še enkrat blagoslovil in z duhovščino opravil mrtvaške molitve. Okrog 1/3 ure popoldne se je mrtvaški sprevoz pričel pomikati iz cerkve sv. Stefana proti kapucinski cerkvi. Odposlanci armade, sami odlikovan-

ci z zlatimi kolajnami, so šelali špalir.

V cerkvi oo. kapucinov je duhovščina sprejela krsto. Rakev so ponesli v cerkev in postavili na mrtvaški oder. Vsa cerkev je bila popolnoma prevlečena s črtno. Tu so še enkrat blagoslovili cesarjevo truplo in pevec dvorne godbe zapeli libero. Nato so dvignili krsto in jo za oo. kapucine, ki so stopali pred njo, med žalnimi molitvami ponesli v grobnico. Svetilci so svetili z bakljami. Solznih oči, polni bolesti so zrl člani Najvišje cesarske hiše in ostali za krsto, katero je spremljal v grobnico Njegovo Veličanstvo cesar Karol I., potem prvi najvišji dvorni mojster s palico in oba knežja komornika. V grobnici so postavili krsto na prostor blizu vhoda, odkoder bo po želji pokojnega vladarja položeno med krsto Njenega Veličanstva cesarice Elizabete in prestolonaslednika Rudolfa. Po dovršenih obredih in molitvah se je podal prvi najvišji dvorni mojster s ključem cesarjeve krste h gvardijanu oo. kapucinov in mu ga izročil v varstvo. Nato se je vrnil vladar s spremstvom v cerkev, nakar je Najvišja in visoka gospoda odšla iz cerkve.

Dunajčani prvokrat videli prestolonaslednika.

Za vozom, ki je peljal rajnega cesarja, sta šla cesar Karol in cesarica Cita; med njima je bil cesarjevič nadvojvoda Franc Jožef Oton, ki je bil tudi v cerkvi sv. Stefana navzoč, ko so rajnega cesarja blagoslovili. Cesarjevič je bil oblečen v belo obleko. Žalobni trak je imel na levi roki. Cesarjevič je bil odkrit, svojo čepico je držal v roki in moško korakal s svojimi starši. Skušal je držati korake s svojima roditeljema. Cesar je bil malo nagnjen na stran, ker je držal malega princa za roko. Cesarica Cita je bila zagnjena v črn pajčolan. Dunajsko prebivalstvo je imelo ta dan prvokrat priliko videti malega prestolonaslednika. Ko se je namreč cesarska dvojica vračala iz cerkve oo. kapucinov, je sedel cesarjevič razkrit v cesarskem avtomobilu med cesar-

jem in cesarico. Srčkani zlatolasek je vzbujal splošno pozornost.

Zadnji dan našega rajnega cesarja.

Uradno poročilo o tem poroču naslednje: V torek, dne 21. novembra, je cesar vstal zjutraj kakor navadno. Ob tridesetih na 10 je sprejel dvornega župnika, ki je prinesel s seboj Najsvetejše. Ko je bila izvršena potrebna priprava za sprejem papeževga blagoslova, je dvorni župnik priporočal cesarju, da sprejme sv. zakramente. Cesar je v to privolil. Pri najpopolnejši zavesti je opravil cesar sv. spoved in je z ganljivo pobožnostjo prejel sv. obhajilo in papežev blagoslov, nakar je zelo milostljivo odsvolil dvornega župnika s pripombo, da ga neizmerno veseli dobrotljivost sv. Očeta. Ob 12. uri sta prišla k cesarju na kratek obisk prestolonaslednik in njegova soproga. Cesar je rekel, da se počuti slabega, a izrazil je upanje, da okreva in pripomnil, da nima časa biti bolan. Vladar je nato govoril z zadovoljstvom o vseh naših hrabrih čet proti Rumunom in je sklepno rekel, da ga neizmerno veseli sočustvanje papežev in papežev blagoslov.

Zalibog se je proti eni uri popoldne cesarjevo zdravstveno stanje zelo naglo poslabšalo. Ko sta prišla proti 12. uri k cesarju ravnatelj kabinetne pisarne baron Schiessl in sekijski načelnik Daruvar, ni mogel cesar z njima nič več delati, je zapustil pisalno mizo in je šel za nekaj ur počivat v naslonjač. Nekako ob 4 uri popoldne je cesar še enkrat velel komornemu slugi, naj mu da peresnik in podpisal je zadnjikrat svoje ime. Ob 5. uri popoldne je cesar ob pisalni mizi od prinesenih jedil povžil nekaj malega. Ob 6. uri je prišla k cesarju nadvojvodinja Valerija ter opazila, da je cesar zelo slab. V nasprotju z jutranjimi urami je napravil cesar vtis težko bolanega. Nadvojvodinja Valerija je sedla k cesarju in mu rekla: "Te nočem utruditi, bom odšla takoj." — "Da, to bi bilo dobro", je odgovoril cesar, "meni gre zelo slabo." Ko je nadvojvodinja vstala, da se poslovi od svojega očeta, ji je rekel cesar: "Moram se opraviiti svojo pobožnost, sv. Oče mi je poslal blagoslov, dvorni župnik pa mi je prinesel sv. obhajilo." Ob 6. uri popoldne se je cesar dal zanesti h klečalniki, kjer je sede molil dalj časa, ker ni več mogel kakor sicer opraviiti ju-

LISTEK

Sv. Cita.

Cesarice in kraljice, ki bi se bila imenovala Cita, ni bilo doslej v nobenem narodu in v nobeni vladarski rodbini. Naša cesarica je prva, ki nosi to ime. Zato je pač zanimivo, da se izve, odkod prihaja ime, ki ga ima naša mlada cesarica. Cita je pač prvotno okrajšano ime iz latinske Tacite, kar bi se reklo po naše Molčeca ali Tiha. Ime je tudi pri Italijankah v navadi v okolici mesta Luke (Lucca), koder je bila naša sedanja cesarica rojena pred 24 leti v vili Pianore. Sveta Cita je svetnica-zasčitnica Luke, ali pravzaprav ena svetnic-zasčitnic tega mesta, kajti pred njo je bilo mesto posvečeno sv. Martinu, kateremu je posvečena nadškofijska stolnica v mestu, dočim pa je skromni, toda od ljudstva vneto čaščen sv. Citi posvečen en sam oltar v cerkvi San Frediano, kjer se nahaja njena grobnica. Ta lepa cerkev, ki je bila zgrajena v VII. stoletju, v XII. stoletju pa obnovljena, je bila torej že zelo stara, ko je sv. Cita v duhu svetosti sklenila svoje skromno življenje. Rojena leta 1218, je Cita kot 12leten otrok po tedanji in tudi še sedanj navadi prišla v službo v mesto. Prišla je v hišo Fatinelijev, lukeške plemenaške rodbine, ki je bila vedno na prvem mestu v divjih in krvavih strankarskih bojih v mestu Luka. S pazljivo pridnostjo je Cita opravljala svojo službo. Vstajala je zarana in je pridno delala, da bi le mogla biti vsak dan pri sv. maši. Bila je vselej veselega obraza, skromna in zelo ubogljiva. V svoji ponižnosti je prav rada opravljala najbolj zaničevana dela ter tudi taka dela, katera bi morali opravljati dru-

gi posli in katera dela so Citi bila vrinjena. Rodbino, pri kateri je služila, je spoštovala in ljubila kakor lastne starše; skrbela je za njeno korist in s skrbno vestnostjo zabranjevala, kar bi ji utegnilo škodovati. Kljub temu ni mogla nobenemu v hiši prav storiti. Hišni gospodar je bil nagel jeze, gospodinja ošabna in občutljiva proti njej, drugi posli v hiši so jo zasramovali zaradi njene tihe pobožnosti, so se posmehovali zaradi njene skromne molčečnosti, češ, da ni pripravi pameti, so črnili njeno neumorno pridnost, češ, da se le hlina ter se hoče prikupiti. Kjerkoli so le mogli, so zmanjševali njena dela in so njej podtikali vse, karkoli se je v hiši zrodilo nerodnega. Na ubogo Cito so zvalili vso krivdo, če se je v hiši kaj pripetilo, pogostokrat je bila hudo okregana in kaznovana.

Po dolgem potrpežljivem prenašanju vseh težav je končno predrl sijaj njenih čednosti oblake strastnih zasledovanj in prišli so za njo boljši dnevi. Gospodar in gospodinja sta se prepričala, da je osovražena Cita njuna najzvestejša služabnica, sta jo začela z ljubeznijo in zaupanjem spoštovati in sta ji poverila vodstvo celega gospodarstva. Tudi posli so spremenili svoje mišljenje in so na njej začeli občudovati tiste čednosti, katere so poprej zasramovali. Cita se je zahvalila Bogu, da je tako milostno izpremenil srca njenih sovražnikov ter si je tem skrbnejše prizadevala, da izkaže dobrote tudi zadnjemu v hiši za storjene ji žalitve. Le v eni točki je bila neizprosno resna in stroga. Hlapec, katerega je posvarila, si je drznil izpregovoriti v njeni navzočnosti nečiste in gnusne besede. Ostali posli so se zaradi tega smejali. Cita je pa prosila gospodinjo, da naj odstrani ali tega hlapca, ali pa njo. Gospodinja je hlapca takoj spodila od hiše, obdržala pa nedolžno Cito, ki je bila vsem za zgled deviške čistosti. Ko jo je hotel nekoč nek oholi pobaljin poljubiti, je dobil od

nje tako krepko zaušnico, da mu je minilo vso veselje do poljubovanja.

Njeno čisto srce je bilo polno ljubezni do revnih. Večji del svojega zaslužka je razdeljevala med reveže in tudi jedila, katera si je od ust pritrkala, je nosila z dovoljenjem gospodinje bolnikom. Bila je tudi goreča prosilka za reveže pri gospodarju in gospodinji, ker ni mogla nobenega gledati, kako truj pomanjkanje. Sam Bog je počastil to njeno ljubezen do bližnjega; zakaj gospodinja je našla, da se je na čudoviti način pomnožilo žito v žitnici in moka v omari, iz katere je Cita delila med reveže. Nekega dne jo je prosil bolan berač za požirek vina. Usmiljena Cita ni mogla ustreči prošnji. Na misel ji pride beseda Kristusova: "Kdor da žejnemu kozarec vode, bo prejel plačilo." Od studenca je prinesla vodo ter jo je z vso ljubeznijo izročila revežu. Revež je pil ter našel, da je bilo najboljšje vino, ki ga je pokrepčalo na čudovit način.

V zadnjih njenih letih ji je bilo odvzeto vsako delo in dovoljeno, da bi smela v miru skrbeti samo za svoje bolehaloče telo. Toda delala je nadalje, dokler je le mogla gibati roki in nogi, ker ni hotela, kakor je rekala, da bi jo brez dela presenetila smrt. Ko je služila skozi 48 let neprestano pri eni in isti hiši, je napočila ura, da pohiti k nebeškemu Očetu. V kratki, toda mukepolni bolezni je s pobožnostjo svetnice sprejela sv. zakramente za umirajoče in je z ganljivo ponižnostjo prosila vse domače za odpustčenje, nakar je dne 27. aprila 1278 zatisnila oči. Celotno mesto Luka je zahtevalo, da se pokopje njeno telo v cerkvi. Prebivalstvo je hitelo skupaj, da bi zrl v rajsko-mili spremenjeni obraz služabnice Gospodove.

Na njenem grobu se je zgodilo veliko čudežev in papež Inocenc XII. jo je leta 1696 prištel med svetnice. Njen praznik se obhaja 27. aprila.

tranje in večerne molitve kleče. Ko "a je telesni sluga opozoril, da je že čas, da se vleže, je cesar mečil: "Moram še veliko moliti." Spravili so ga v postelj in zdravnika sta ga zopet preiskala. Ko so cesarju še postelj primerno uredili, je telesni sluga prosil cesarja nadaljnjih povelj. Cesar je nato glasno in določeno označil uro, kadar bo vstal, z besedami: "Zjutraj ob 4. uri." Vlada je dozdevno kmalu sladko zaspal, se je pa pozneje prebudil in zahteval piti. Ko je pil, mu je telesni sluga pomagal, da se je vlegel in ga je vprašal, če dobro leži. Cesar je odgovoril: "Da, je dobro." Ne dolgo nato je postalo cesarjevo dihanje kratko in zdravnik dr. Ortner mu je dal injekcijo, da poživi delovanje srca. O injekciji pa cesar ni več ničesar občutil. Istočasno so poklicali dvornega župnika. Po 49. uri so ga spustili v cesarjevo spalnico, kjer je podelil vladarju poslednje olje. Pri tem svetem opravilu so bili navzoči: Prestolonaslednik in njegova soproga, nadvojvodinja Marija Jožefa, Marija Terezija, nadvojvoda Frano Salvator in nadvojvodinja Marija Valerija, prvi najvišji dvorjani knez Montenuovo in generalni pribočnik general grof Paar, v Senbrunu navzoči krilni pribočniki in drugo vladarjevo osobje. Nadvojvodinja Marija Valerija je bila pri vladarjevem vzglavju in mu je stisnila v roke sv. razpelo. Cesar je še sprejel popolni odpustek za trenutek smrti. Kmalu nato je nehal dihati. Zaspal je mirno. Bilo je ob 9. uri 5 minut zvečer. Telesni zdravnik dr. Kerel in prof. dr. Ortner sta izjavila, da je cesar mrtev. Dvorni župnik je opravil cerkvene molitve za rajnega in ga je poskrpil z blagoslovljeno vodo. Nato so vsi navzoči skupno molili za dušni blagor v Gospodu zaspalega.

Žalne slovesnosti v gradu Habsburg.

Na gradu Habsburg v Svici, kjer je tekla zibelka Rudolfa Habsburškemu, pradedu naše slavne vladarske rodovine, so se vršile dne 2. t. m. žalne slovesnosti za rajnim cesarjem Francem Jožefom I., katerih so se udeležili poslaniški zavezniških in nepristranskih držav ter nad 150 drugih odličnih osebosti.

Cesar Karol hvali Slovence.

Naš novi cesar je imel kot nadvojvoda večkrat priliko, da je od blizu opazoval naše ljudstvo, njegovo mišljenje in ravnanje. Dober vtis, ki ga je o našem narodu v njem zapustilo to opazovanje, je potrdila in pomnožila sedanja vojska. Kot vojskovodja se je prestolonaslednik Karol prepričal na lastne oči, kaj stori in kaj trpi Slovenec za cesarja in domovino. To, o čemer se je naš sedanji cesar sam prepričal, je takoj po nastopu vlade opetovano javno priznal in pohvalil. Slovenci smo vsako poročilo o pohvali našega naroda sprejeli z velikim veseljem, ter bomo očetovsko naklonjenost in ljubezen našega cesarja vselej in povsod vračevali z globoko vdano stjo in neomajno, požrtvovalno zvestobo.

Pešpolk "Cesarjevič" št. 17.

Ze zadnjic smo poročali, da je cesar Karol I.

Vojni spomini.

(Napisal Januš Golec.)

(Dolge.)

Vidite, taka je bila Lojza. Zimsko stara po telesu, a deklisko mlada po duši, ko sem jo podedoval jaz kot postrežnico. Izza te dobe najinega pravzaprav precej tesno spojeneza življenja vam nimam veliko povedati. Nikoli me niso obsevali žarki sreče pri neznem, rahločutnem ženskem spolu, še celo pri Lojzi ne! Kmalu po mojem prihodu na Remšnik naju je tako precej razdvojil pravzaprav navaden, vsakdanji slučaj. Bil sem pač jaz tedaj mlad in sem koga prav rad malo potegnul, če sem le mogel. Eno tako šalo, v katero pa sem bil zapeljan po drugi osebi, mi je Lojza na debelo zamerila in mi jo menda še le pri odnodu odpustila s solzo — slovesa. Nastal pa je ta razdor, da ne bi prav ničesar prikrival, tako je:

Nekega dne je mežnar pozvonil in jaz sem jo rival v hribe na spoved. Bila je ravno tedaj velika suša, kar se namreč smrtnega prometa in sedmin tiče Lojza je menda že težko čakala kakoga mrtvaškega opravila in radovedno vprašala farovškega uslužbenca:

"Titek! Povej, povej, kam pa grečo gospod na spoved?"

Hudomušni fantalin je obrnil jezik na lažljivo plat in rekel:

"K Vaši sestra na Radl."

Prikorakal sem proti domu. V grabi me je že kakal Tit ter izbral sramežljivo in v zadregi:

"Gospod, naj nikar ne bodo budi. Vašo radovedno Lojzo sem malo potegnul, da ste sli previdet njeno sestro. O, ko bi me oni izgovorili, bi se jej nič kaj rad ne zameril."

Smehoma sem mu pokimal in odkorakal proti

posebno proslavil slovensko junaštvo s tem, da je takoj drugi dan po nastopu vlade kranjski pešpolk št. 17, v katerem so skoro izključno samo Slovenci, radi njegovega junaštva odlikoval s tem, da mu je določil kot polkovnega imejtelja svojega prvorojenca, prestolonaslednika Otona. V četrtek, dne 30. novembra, je dobil ljubljanski župan s cesarskega dvora to-le brzojavko:

"V polnem prepričanju, da se bo domači polk, kakor že skoro dve in pol stoletij, tudi v bodoče, zvest sveti prisegi, junaško in v zavesti svojih dolžnosti, bojeval za cesarja in domovino, sem imenoval svojega ljubljanskega sina, cesarjeviča, njegovim imetnikom. Upam, da bodo enako onim vrlim Kranjcem, ki stoje v slavepolnem boju proti sovražniku, tudi oni deželani, ki so ostali na rodni grudi, zastavili svoje najboljši moči v prid domovini, da z božjo pomočjo srečno dobojujemo težki boj. Pritrjujem, da sme polk "Cesarjevičeva pehota" sprejeti in uporabljati od mestne občine poklonjeni mu srebrni signalni rog."

Slovenske vojske, kakor tudi ves slovenski narod je odlikovanje slovenskega polka po novem cesarju navdajalo z velikim veseljem.

Pešpolku št. 17, ki sedaj stoji na laški zemlji, je cesar Karol poslal dne 30. novembra naslednjo brzojavko:

"Cesarjeviču, Mojemu ljubemu sinu, z bojišču poslani pozdrav junaških 17-tih Me je prisrčno razveselil. Vem, da bo cesarjevičeva pehota, zvesta svojim skoraj dveipolstoletnim izročilom novemu imenu delala čast. Jaz, Njeno Veličanstvo cesarica in mladi imejtelj Vam pošiljamo iz srca prihajajoče pozdrave in prosimo obilega božjega blagoslova za vrli polk. Dovoljujem, da sme vrli polk cesarjevičeve pehote uporabljati od mestne občine ljubljanske darovani srebrni signalni rog."

Prvič v tej vojni se je zgodilo, da je kak polk deležen odlikovanja, da se sme podarjenega signalnega roga že sedaj posluževati.

Avstrijski škofoje pri cesarju in cesarici.

Dne 1. dec. ob 11. uri predpoldne, je sprejela naša cesarska dvojica avstrijske škofo, ki so se udeležili posvetovanj na Dunaju. Cesarja in cesarico je v imenu škofov nagovoril olomuški knez nadškof kardinal baron Skrbensky, ki je naglašal udanost, in zvestobo avstrijskih škofov nasproti cesarju in cesarici in je prosil za cesarsko dvojico blagoslova božjega. Cesar in cesarica sta sprejela poklonitev zelo prisrčno in prijazno, sta stopala od škofa do škofa in se z njimi ljubeznjivo pogovarjala. Ljubljanski škof je rekel cesarju, kako veselo iznenadeni so Slovenci, ker je Njegovo Veličanstvo imenovalo svojega prvorojenca za imejtelja 17. ljubljanskega pešpolka. Cesar je odgovoril, da je moral posebno odlikovati ta polk, ker se je vselej in povsod tako izredno hrabro boril za avstrijsko domovino. Cesar se je prav posebno zanimal za razmere v tržaški okolici.

domu. Seve, tudi mene se je že na potu obesila Lojza z vprašanjem:

"Oh, ti moj Bog, ali Sv. Barbara, troštarc v zadnjih urah! Gospod kaplan, ali je res moji sestri na smrt?"

Sam zlođe mi je potisnil trenutno, nepremišljeno in neprevidezno laž na jezik v odgovoru:

"Res, res, sam božji žlak je opahnil vašo Hano po jeziku; ne vem, kako boče ž njo?"

Sestro ljubeca Lojza je niknila kot smrtno zadeta srna in vzdihala:

"O trošter, sam sv. Duh! Tisto kiklo, tisto lepo štrafsto in flarasto sem ji posodila za zeganje. Moj Bog, za pet ran božjih, če pa govoriti ne more, bom še ob kiklo, ob ta najboljšo bom! Joj mene, koj stopim do nje, morebiti pa jej še ni čisto vzelo in zaprlo jezika."

Bable je odhitelo, ne meneč se za revmatiš navkreber po hribu na Radl; k zdravi sestri Hani, po za me usodepolno štrafsto in flarasto kiklo. Toliko sem pozneje dognal in zvedel, da ste se babnici pošteno skregali radi božjega žlaka in kikla, ki je pa tudi med mene in mojo Lojzo porinila zagozdo nekake mržnje in nezaupnosti.

Lojza mi te lahkomišelnice šale ni nikdar oponesla z jezikom, pač pa je kazala vrzel zamere v dejanju in obnašanju. Odslej sva občevala le službeno, kar se je vrtelo krog postrežbe. Zaupno, več kot je bilo neizogibno potrebno, nisva pokramljala nikoli več. To triletno medsebojno občevanje res ni bilo nezno kristjansko, predstavljalo pa tudi ni mejnikov božjih postav. Čutila sva menda oba v srcu bolj na rablo. A le ta nesrečni jezik je vedno zamrzaval v trdovratni triletni trmi in molčečnosti. Še le moj vpo-klic v svetovno vojno je izžlel Lojzi solze slovesa in privoščila mi je za slovo besede preko navadne službene merice:

"Sam ljubi Bog se nas usmili, še ubogega ka-

Predsedstvo državne zbornice pri cesarju in cesarici.

Dne 1. dec. sta cesar in cesarica tudi sprejela predsedstvo avstrijske državne zbornice. Sprejeti so bili: predsednik dr. Sylvester ter podpredsedniki vitez Pogačnik, Zdarsky, Romanczuk in Jukel. — Predsednik dr. Sylvester je nagovoril cesarsko dvojico v kratkih besedah, izrazil najgloblje žalost vsled smrti cesarja Franca Jožefa I. ter zagotovil cesarju in cesarici neomajno zvestobo in udanost.

Podpredsednika viteza Pogačnika, ki je prišel v vojni uniformi polkovnika strelcev, je nagovoril cesar z besedami: Vi ste pa iz Podnarta doma, Podnart poznam, sem se že skozi peljal. — Vitez Pogačnik: Da, Veličanstvo, jaz sem Gorenjec. — Cesar: Poznam Vaše kraje, saj sem bil že tam. — Dalje se je izrazil cesar, da je dobil najugodnejša poročila o izredni hrabrosti kranjskih deželnih strelcev. Pohvalil je Kranjsko, ki se je v tej vojni izredno patriotično izkazala. Zato ga zelo veseli, da je mogoče odlikovati junaški kranjski pešpolk št. 17 s podelitvijo imejteljstva polka cesarjeviču.

Cesarica se je razgovarjala s podpredsednikom Pogačnikom o gospodarskih razmerah na Kranjskem in še posebej o gospodarskih posledicah, ki jih je deželi prinesla vojna.

Po razgovoru s posameznimi podpredsedniki sta se cesar in cesarica poslovila od gospodov, ter sta podala vsakemu posebej roko.

Cesar Karol I na čelu armade.

Cesar Karol I. je dne 3. t. m. prevzel vrhovno poveljstvo armade in mornarice in je izdal ob tej priliki sledeče armadno in brodomno povelje:

"Izvršujoč Svoje vladarske pravice, prevzamem vrhovno armadno poveljstvo in s tem vrhovno poveljstvo čez vse bojne sile Svoje armade in Svoje vojne mornarice. Za namestnika v vrhovnem armadnem poveljstvu določam maršala nadvojvodo Fridrika. Karol I."

Dne 2. decembra je cesar Karol I. odpotoval v glavni vojni stan. Cesarica Cita ga spremlja.

Dar Ogrov pri slovesnosti kronanja v Budimpešti.

Pri slovesnem kronanju ogrskega kralja in kraljice v Budimpešti leta 1867 so podarili Ogru novo kronanemu kralju 50.000 zlatov in kraljici tudi 50 tisoč zlatov. Tudi ob priliki kronanja cesarja Karola in cesarice Cite bodo podarili Ogru svojemu kralju 50.000 zlatov in tudi kraljici 50.000 zlatov.

Kronanje novega kralja in kraljice na Ogrskem bo baje dne 20. decembra. Kdaj pa bo avstrijski cesar prisegel na avstrijsko ustavo, še pa ni določeno.

Cesar Karol in malo dete.

Ko je cesar Karol leta 1913 mudil v Galiciji, je v neki vasi opazil, da v neki kmetski hiši mal otrok močno joka. Cesar je takoj, ne da bi koga vpra-

plana nam bodo ubili!"

Tako je bilo torej slovo hribovskega kaplana. Župnik mi je želel vrnitev po treh tednih. Lojza se je solzila in z Bogom odganjala mojo prerano smrt. Se farovski psiček me je na kratko povohnil, zafrkal repec in mi bevnil v zadnji pozdrav. Gostilničar, ki me je vozil, je nategnil vajeti s:

"Tiba, hot! lucika!"

In oddrčal sem navzdol proti Vuhredu na postajo.

II.

Vežba v Trstu in pohod v Galicijo.

Na železniški postaji v Vuhredu je kar mrgole o ljudi, moških kot žensk z otroci. Nekateri so stopali in se poslavljali vedrega, ukajočega obraza — mlada kri! Drugi so se vrteli resno-žalostnih obrazov, svesti si, da na pohod na vojsko ni kar navaden, vsakdanji sprehod zabave in oddiha.

Mene so nekateri bolj od strani pogledovali — češ, kaj bi se v tem času vozaril krog kolovratisti hribovskega kaplana, ki cesarske suknje nikoli nosil ni. Požiral sem te strupene poglede udano, brez zunanega znaka notranje jeze kot pravi rekrut, ki mora tudi povziti in prenesti marsikatero pikro ter bridko od strani starejših cesarskih služabnikov. Komaj že sem ušakal, da se je prikadil vlak že ves obložen z vojaštvom vseh vrst in branž. Zmuzal sem se s celičico pod pazduho v voz II. razreda in se stisnil ob kot k oknu na hodniku. Sedeži so bili vsi do zadnjega zasedeni od častnikov blestečih uniform in rožljajočih sabelj. Kako bi se bil pač upal, jaz, ubogi hribovski novinec, med te gospode, ki so že davno z veliko žlico zajemali postavne in vedo vojaškega stanu. Kot ponižni cestinar v templju, sem stal in napol čepel v kotu; celi čas od Vuhreda do Trsta.

Kaj se mi je vse premetavalo, plesalo in trkalo po glavi in v srcu med vožnjo, ne bom popisoval. Si